

tigbayad og ikapulo nakasabut sa madaginuton nga pagpuyo ug kalagmitan nga makabarug sa kaugalingon.

Akong nasabtan nga ang labing bililhon nga mga panalangin sa Ginoo mao ang espiritwal, ug sa kasagaran may kalabutan kini sa atong pamilya, mga higala, ug sa ebanghelyo. Siya sa kasagaran mohatag og panalangin sa espesyal nga pagbati sa impluwensya ug giya sa Balaang Espiritu, ilabi na sa mga butang nga may kalabutan sa kaminyoon ug sa pamilya sama sa pagpadako sa mga anak. Ang ingon nga espirituhanong pagbati makatabang kanato nga matagamtaman ang mga panalangin sa kahusay ug kalinaw diha sa panimalay. Si Presidente James E. Faust misugyot nga ang pagbayad og ikapulo usa ka “maayo kaayo nga kasiguroan batok sa diborsyo” (“Pagpalambo sa Inyong Kaminyoon,” *Liahona*, Abr. 2007, 5).

Ang pagbayad sa ikapulo makatabang kanato sa pagpalambo og usa ka masinugtanon, mapaubsanon ug mapasalamaton nga kasingkasing nga malagmit “mokumpisal . . . diha sa tanan nga mga butang” (D&P 59:21). Ang pagbayad sa ikapulo makapalambo kanato og usa ka manggihatagon ug mapasayloon nga kasingkasing ug mahigugmaon nga kasingkasing nga puno sa tiunay nga gugma ni Kristo. Kita mahimong madasigon sa pagserbisyo ug sa pagpanalangin sa uban nga may usa ka masulundon nga kasingkasing nga masinugtanon ngadto sa kabubut-on sa Ginoo. Ang kanunay nga mga tigbayad og ikapulo nakakaplag nga ang ilang pagtuo ni Ginoong Jesukristo nalig-on, ug sila nakapalambo og usa ka lig-on, malungtarong pagpamatuod kabahin sa Iyang ebanghelyo ug sa Iyang Simbahan. Walay usa niini nga mga panalangin ang pinaagi sa kwarta o materyal sa bisan unsa nga paagi, apan sa pagkatinuod kini mao ang labing mahinungdanon nga mga panalangin sa Ginoo.

Ako mopamatuod nga kon kita mobayad sa atong ikapulo sa matinud-anong paagi, ang Ginoo moabli sa mga bintana sa langit ug mobubu ngari kanato sa Iyang labing bililhon nga mga panalangin. Sa pangalan ni Jesukristo, amen. ■

Ni Elder Lynn G. Robbins
Sa Seventy

Unsa nga Matang sa mga Lalaki ug mga Babaye Kamo Mahisama?

Unta ang inyong mga paningkamot sa pagpalambo og mga hiyas nga sama kang Kristo magmalampuson aron ang Iyang panagway makulit diha sa inyong dagway ug ang Iyang mga hiyas makita diha sa inyong kinaiya.

“**A**ng pagkahimong maayo, o ang pagkadili maayo” sa tinuod maayo kaayong pangutana.¹ Ang Manluluwas mihatag og pangutana sa usa ka mahinuklugong paagi, nga naghimo niini nga usa ka doktrinal nga pangutana sa matag usa kanato: “Unsa nga matang sa mga lalaki [ug mga babaye] kamo *mahisama*? Sa pagkatinuod ako moingon nganha kaninyo, sama nga *Ako mao*” (3 Nephi 27:27; emphasis gidugang). Ang unang persona sa present tense sa verb nga *mahisama* mao ang *Ako mao*. Siya nagdapit kanato sa pagdala ngari kanato sa Iyang ngalan ug sa Iyang kinaiyahan.

Aron mahimong sama *Kaniya*, kinahanglan usab kita nga *mobuhat* sa mga butang nga Iyang *gibuhat*: “Sa pagkatinuod, sa pagkatinuod, Ako moingon nganha kaninyo, kini mao ang akong ebanghelyo; ug kamo

nasayud sa mga butang nga kamo kinahanglan nga *mobuhat* diha sa akong simbahan; kay ang mga buhat nga kamo nakakita nga *Ako mibuhhat* kana kamo *mobuhat* usab” (3 Nephi 27:21; emphasis gidugang).

Ang *pagkahimong maayo* ug ang *pagbuhat* dili magkabulag. Isip magkasangga nga mga doktrina kini naglig-on ug nagdasig sa usag usa. Ang hugot nga pagtuo nagdasig sa usa ka tawo nga mag-ampo, pananglitan, ug ang pag-ampo agig resulta molig-on sa pagtuo sa usa ka tawo.

Ang Manluluwas sa kasagaran mihimaraut niadtong kinsa *mibuhhat* og *maayo* nga sila *dili man maayo*—gitawag silang tigpakaaron ingnon: “Kining mga tawhana nagapasideungog kanako pinaagi sa ilang mga ngabil, apan halayo kanako ang ilang kasingkasing” (Marcos 7:6). Ang *pagbuhat* og *maayo* nga wala ang *pagkahimong*

maayo usa ka pagpakaaron ingnon, o ang pagpakita sa unsay dili tinuod kaniya—usa ka tigpakaaron ingnon.

Sa laing pagkasulti, ang *pagkahimong maayo* nga dili inubanan sa *pagbuhat* walay pulos, sama sa “hugot nga pagtuo, *patay*, kon kini walay binuhatan” (Santiago 2:17; empasis gidugang). Ang *pagkahimong maayo* nga walay *pagbuhat* sa tinuoray walay *pagkamaayo*—paglingla kini sa kaugalingon, nagpatuo sa kaugalingon nga maayo kay kuno tuyo niya lamang ang kamaayo.

Ang *pagbuhat* nga dili inubanan sa *pagkahimong maayo*—pagpakaaron ingnon—naghulagway og usa ka sayop nga imahe ngadto sa uban, samtang ang *pagkahimong maayo* nga wala ang *pagbuhat* naghulagway og sayop nga imahe sa kaugalingon.

Ang Manluluwas mipanton sa mga escriba ug sa mga Pariseo tungod sa ilang pagpakaaron ingnon: “Alaut kamo, mga escriba ug mga Pariseo, mga maut! kay nagahatag kamog ikapulo”—pipila ka butang nga ilang *gibuhat*—“sa yerbabuyna ug sa anis ug sa komino, apan wala ninyo buhata ang labi pang hinungdanong mga butang sa kasugoan, nga mao ang hustisya, ug kalooy, ug pagtuo” (Mateo 23:23). Sa laing pagkasulti, napakyas sila sa *pagkahimong maayo* nga sila unta *mamahimo*.

Samtang Iya nga giila ang importansya sa *pagbuhat*, ang Manluluwas miila sa *pagkahimong maayo* isip usa ka “mahinungdanon nga butang.” Ang mas dakong importansya sa *pagkahimong maayo* gihulagway sa mosunod nga mga ehemplo:

- Ang pagpabunyang mao ang pipila ka butang nga atong *gibuhat*. Ang *pagkahimong maayo* nga angay nga mag-una niini mao ang hugot nga pagtuo kang Jesukristo ug ang dakong kausaban sa kasingkasing.
- Ang pag-ambit sa sakrament mao ang pipila ka butang nga atong *gibuhat*. Ang *pagkahimong* takus sa pag-ambit sa sakrament usa ka mas mahinungdanon ug mas importante nga butang.
- Ang pag-orden ngadto sa priesthood usa ka paglihok, o *pagbuhat*. Ang mas mahinungdanon nga

butang, hinoon, mao ang gahum sa priesthood, nga gibase “sa mga baruganan sa pagkamatarung” (D&P 121:36), o *pagkahimong maayo*.

Daghan kanato naglista sa mga *angay buhaton* sa pagpahinumdom kanato sa mga butang nga gusto natong matuman. Apan tagsa ra ang mga tawo ang adunay lista sa *pagkahimong maayo*. Ngano? Ang mga *buhatonon* mao ang mga kalihokan o mga panghitabo ug mahimo rang markahan sa listahan kon *mabuhat na*. Ang *pagkahimong maayo*, bisan pa, wala gayud mabuhat. Wala kay mamarkahan og tsek diha sa mga *pagkahimong maayo*. Mahimo nakong dalhon ang akong asawa alang sa matahum nga kagabhion karong Biyernes, kini usa ka *buhatonon*. Apan ang *pagkahimong maayo* nga bana dili usa ka panghitabo; nagkinahanglan kini sa *pagkahimong* bahin sa akong kinaiyahan—akong kinaiya, o si kinsa ako.

O isip usa ka ginikanan, kanus-a man nako mabutangan og tsek isip *nabuhat na* ang para sa akong anak? Dili gayud kita mahuman sa *pagkahimong* maayong mga ginikanan. Ug ang *pagkahimong maayo* nga ginikanan, usa sa pinakaimportante nga mga butang nga atong ikatudlo sa atong mga anak mao ang unsaon sa *pagkahimong* labaw nga mahisama sa Manluluwas.

Ang *pagkahimong maayo* sama kang Kristo dili makita, apan kini mao ang magdasig nga pwersa kon unsa man ang atong *gibuhat*, nga anaa makita. Kon ang usa ka ginikanan nagtabang sa usa ka bata aron makalakaw, sama pananglit, atong nakita ang ginikanan nga *nagbuhat* ug mga butang sama sa pagpabarug ug pagdayeg sa ilang anak. Kini nga mga *buhat* nagbutyag sa dili makita nga gugma sulod sa ilang kasingkasing ug diha sa dili makita nga hugot nga pagtuo ug paglaum nga potensyal sa ilang anak. Sa matag adlaw ang ilang mga paningkamot nagpadayon—ebidensya sa dili makita nga mga *pagkahimong maayo* pinaagi sa pailub ug kakugi.

Tungod kay ang *pagkahimong maayo* moani man sa *pagbuhat*, ug mao ang motibo aron *mabuhat*, sa pagtudlo sa *pagkahimong maayo* makapalambo sa kinaiya nga mas

epektibo kay sa mag-focus sa *pagbuhat* makapalambo sa kinaiya.

Kon ang mga bata magpabadlong, ingnon ta nga kon sila mag-away, sagad kitang masayop sa atong pagdisiplina sa unsay ilang *gibuhat*, o sa panagbangi nga atong nabantayan. Apan ang *pagbuhat*—ilang kinaiya—usa lamang ka sintomas sa dili makita nga motibo sa ilang kasingkasing. Tingali makapangutana kita sa atong kaugalingon, “Unsa nga mga kinaiya, kon sabton sa bata, ang makakorihir niini nga kinaiya sa umaabut? Ang pagpailub ug pagpasaylo kon anaa sa kapungot? Ang paghigugma ug ang pagkamadaiton? Manubag sa gihimo sa uban ug dili mobasol sa uban?”

Sa unsang paagi gitudlo sa mga ginikanan kini nga mga hiyas ngadto sa ilang mga anak? Dili gayud kita makabaton og mas dakong oportunidad sa pagtudlo ug pagpakita og sama kang Kristo nga mga hiyas ngadto sa atong mga anak kay sa atong pamaagi sa pagdisiplina kanila. Ang *disiplina* naggikan sa pulong nga *disipulo* ug nagpasabut og pailub ug sa atong pagtudlo. Dili kini angayng buhaton sa kasuko. Makahimo ug kinahanglan kita nga modisiplina sa pamaagi nga gitudlo kanato sa Doktrina ug mga Pakigsaad 121. “pinaagi sa pagdani, sa pagkamainantuson, sa kalumo ug kaaghup, ug sa tiunay nga paghigugma; pinaagi sa pagkamabination ug putli nga kahibalo” (mga bersikulo 41–42). Kining tanan sama kang Kristo nga *pagkahisama* nga kinahanglang mahimo nga bahin kon kinsa *kita*.

Pinaagi sa pagdisiplina ang bata makakat-on sa mga sangputanan. Sa ingon niana nga mga panahon makatabang ang paghimo sa negatibo ngadto sa pagkapositibo. Kon ang bata motug-an sa usa ka sayop, dayga ang kaisug sa pagtug-an niini. Pangutan-a ang bata kon unsay ilang nakat-unan gumikan sa sayop o dili maayong binuhatan, nga nakahatag kaninyo, ug labaw sa tanan, sa Espiritu og oportunidad sa pagtandog ug sa pagtudlo kanila. Kon kita motudlo sa atong mga anak og doktrina pinaagi sa Espiritu, kana nga doktrina adunay gahum sa pag-usab sa ila gayud nga kinaiyahan—*pagkahimo*—sa dili madugay.

Nadiskubrihan ni Alma ang sama

nga baruganan, nga “ang pagsangyaw sa pulong adunay dako nga kalagmitan sa pagdala sa mga katawhan sa *pagbuhat* niana nga diin makiangayon—oo, kini adunay labaw nga gamhanan nga sangputanan diha sa hunahuna sa mga katawhan kay sa espada” (Alma 31:5; empasis gidugang). Ngano? Tungod kay ang espada nagpunting lamang sa pagsilot sa kinaiya—o *binuhatan*—samtang ang pagsangyaw sa pulong makausab sa kinaiyahan gayud sa mga tawo—kon si kinsa sila o kang kinsa *mahisama*.

Ang usa ka pinangga ug masulundon nga anak dili kaayo makabaid sa Pagkaginikanan. Kon gipanalanginan man kamo og usa ka anak nga nagsulay sa inyong pasensya, niana gibansay og maayo ang inyong Pagkaginikanan. Kay sa maghunahuna kon unsa kahang sayop ang inyong nahimo didto sa premortal nga kinabuhi sa pagkadawat niini, inyong ikonsiderar ang mas mahagiton nga anak isip usa ka panalangin aron mahimong labaw nga mahisama sa dios ang inyong kaugalingon. Unsa nga klase sa anak diin ang inyong pasensya, pagkamaintuson, ug sa uban pang sama kang Kristo nga mga hiyas malagmit nga pagasulayan, mapalambo ug mahashasan? Posible kaha nga gikinahanglan ninyo kining bataa sama sa pagkinahanglan sa bata kaninyo?

Kita nakadungog na sa tambag nga ipanghimaraut ang sala ug dili ang nakasala. Sa samang paagi, kon ang atong mga anak magsinipap, kinahanglan nga magmahimatngunon kita nga dili makasulti og mga butang nga makapatuo sa atong mga anak nga ang sayop nga ilang *nabuhat* mao usab kana *sila*. “Ayaw itugot nga ang kapakyasan molambo gikan sa buhat ngadto sa usa ka kinaiya, nga mohingalan og “yabag,” “bogo,” “tapulan” o “yamhangan.”² Ang atong mga anak mga anak sa Dios. Kana usa ka matuod nga kinaiya ug potensyal. Ang Iya gayud nga plano mao ang pagtabang sa Iyang mga anak nga makabuntog sa mga sayop ug sa dili maayong mga buhat ug molambo sa pagkahimong sama Kaniya. Ang makasagmuyo nga kinaiya, hinong, kinahanglan nga ikonsiderar isip butang nga temporaryo, dili permanente—usa ka buhat, dili kinaiya.

Kinahanglan nga mag-amping kita,

bisan pa, mahitungod sa paggamit kanunay og mga pulong sama sa “Anagyud ka . . .” o “Gahi kaayo ka . . .” kon magdisiplina. Matnguni ang mga pulong sama sa “Wala gayud nimo ikonsiderar ang akong mga pagbati” o “Nganong imo man kaming pahulaton kanunay?” Ang mga pulong nga sama niini makahimo sa lihok nga makita isip usa ka kinaiya ug makahatag og dili maayong impluwensya sa bata kon unsay iyang tan-aw ug bili sa iyang kaugalingon.

Ang kalibug sa pag-ila sa kinaiya mahitabo usab kon mangutana kita sa mga bata kon unsa ang gusto nilang *mamahimo* inig dako nila, ingon nga kon unsa man ang *gibuhat* nga panginabuhian sa usa ka tawo mao usab kana *sila*. Ang propesyon ug mga kabatangan dili maoy ilhanan sa kinaiya sa pagkatawo o sa bili. Ang Manluluwas, sama pananglit, usa ka mapaubsanong panday, apan dili kana maoy ilhanan sa Iyang kinabuhi.

Sa pagtabang sa mga bata nga makadiskobre si kinsa sila ug sa pagtabang kanilang molig-on ang bili sa ilang kaugalingon, mahimo kitang mohatag og pagdayeg sa ilang mga kalampusan o kinaiya—ang *buhat*. Apan mas maalamon ang pag-focus sa mahinungdanon natong pagdayeg sa ilang kinaiya ug mga gituohan—kon si kinsa *sila*.

Sa dula nga sport, ang usa ka maulamang paagi sa pagdayeg sa nahimo sa atong mga anak—*gibuhat* mao ang pagtan-aw sa *pagkahimong maayo*—sama sa ilang kalagsik, determinasyon, pagdala sa kaugalingon panahon sa kalisdanan, ug uban pa—sa ingon nagdayeg sa *pagkahimong maayo* ug sa *gibuhat*.

Kon mohangyo kita sa mga bata sa *pagbuhat* sa buluhaton, makapangita usab kita og mga paagi sa pagdayeg kanila sa *pagkahimong maayo*, sama sa, “Nalipay ko dihang imong gihimo ang buluhaton sa andam nga kasingkasing.”

Kon ang mga bata makadawat og card gikan sa eskwelahan, mahimo nato siyang dayegon sa maayo niyang mga grado, apan mas mohangtud ang kaayohan pinaagi sa pagdayeg tungod sa ilang *kakugi*: “Imong gibuhat ang matag buluhaton. Ikaw ang nahibalo kon unsaon sa paghimo ug paghuman sa lisud nga mga butang.

Mapasigarbuhon ako kanimo.”

Panahon sa pamilya nga pagbasa sa kasulatan, pangita ug hisguti ang mga ehemplo kabahin sa mga kinaiya nga inyong nakit-an atol sa inyong pagbasa nianang adlaw. “Kay ang hiyas nga sama kang Kristo mga gasa gikan sa Dios ug dili mapalambo kon wala ang Iyang tabang,³ sa pamilya ug sa personal nga mga pag-ampo, pag-ampo alang niadto nga mga gasa.

Diha sa panihapon, panagsa hisguti ang mahitungod sa mga hiyas, ilabi na kadto atong nadiskobrihan diha sa mga kasulatan sa sayo niana nga buntag. “Sa unsang paagi nahimo kamong usa ka maayong higala karong adlaw? Sa unsang paagi nakapakita kamo og kalooy? Sa unsang paagi ang inyong hugot nga pagtuo nakatabang sa inyong pag-atubang sa mga hagit karon? Sa unsang paagi kamo kasaligan? matinuoron?” manggihatagon? mapainubsanon?” Adunay daghang mga hiyas diha sa mga kasulatan nga angay nga matudlo ug makat-unan.

Ang pinakaimportanting paagi sa pagtudlo sa *pagkahimong maayo* mao ang *pagkahimong maayo* nga matang sa mga ginikanan ngadto sa atong mga anak sama sa atong Langitnong Amahan ngari kanato. Siya ang perpekto nga ginikanan, ug Siya mipaambit ngari kanato sa Iyang manwal sa pagkaginikanan—ang mga kasulatan.

Ang akong pakigpulong karon gitumong sa mga ginikanan, apan ang mga baruganan magamit sa tanan. Unta ang inyong mga paningkamot sa pagpalambo og mga hiyas nga sama kang Kristo magmalampuson aron ang Iyang panagway makulit diha sa inyong dagway ug ang Iyang mga hiyas makita diha sa inyong kinaiya. Dayon, kon ang inyong mga anak o ang uban mobati sa inyong gugma ug makakita sa inyong kinaiya, kini modala kanila ngadto Kaniya mao ang akong pag-ampo ug pagpamatuod sa pangalan ni Jesukristo, amen. ■

MUBO NGA MGA SULAT

1. William Shakespeare, *Hamlet, Prince of Denmark*, act 3, scene 1, line 56.
2. Carol Dweck, gikutlo gikan sa Joe Kita, “Bounce Back Chronicles,” *Reader’s Digest*, Mayo 2009, 95.
3. Tan-awa sa *Isangyaw ang Akong Ebanghelyo: Usa ka Giya sa Misyonaryo nga Pangalagad* (2004), 74.